

50 illik şanlı salnamə

Inkişaf, quruculuq, müstəqillik, milli dövlətçilik dövrü və ən nəhayət, tarixin ən qüdrətli Azərbaycanı.

Seçim anı hər bir xalq üçün əlverişli tarixi imkan və şansıdır. Gəri dönüşü olmayan bu fürsətdən düzgün bəhrələnməyi bacaran xalqlar gələcək tale yollarını düzgün müəyyən edə bilirlər. Hər bir millətin taleyinə sahib çıxmaq hüququnun təməlinə də məhz vətəndaşların ölkəyə layiqli rəhbər seçmək haqqı dayanır. Müstəqil dövlət olaraq ötən 26 il ərzində qazandığımız inqilabi nailiyyətlər də, əslində, məhz müdrik seçimin nəticəsidir.

Uzağa getməyə, cəmi bir il əvvəl - 2018-ci ilin 11 aprelində keçirilmiş prezident seçkiləri Azərbaycan xalqının siyasi uzaqgörənliyinin növbəti əyani nümunəsi kimi tariximizə yazıldı. Düşünürəm ki, bu seçkilər, sadəcə, Azərbaycanın siyasi taleyini müəyyənləşdirən Heydər Əliyev siyasi xəttinin növbəti zəfəri olmadı. Bu proses həm də qədərbilən xalqımızın gələcəyinə qətiyyətlə biganə olmadığını, hərtərəfli inkişaf və tərəqqi kursunu dəstəklədiyini göstərdi.

İnsanlar işiqli gələcək - sabitlik, firavanlıq, təhlükəsizlik və rifah naminə milli iradə və təəssübkeşlik nümayiş etdirdilər. Bir daha təsdiqləndi ki, sivil toplum olaraq ağı qaradan, yaxşını pisdən ayıra bilirik: Heydər Əliyev siyasi kursunun ən layiqli davamçısı cənab İlham Əliyevin 11 aprel seçkilərində birmənəli, halal qələbəsi, əslində, sülh və sabitlik strategiyasının növbəti təntənəsi idi.

Bu seçkilər ölkənin demokratik inkişafına və dinamik tərəqqisinə xidmət edən islahatların sürətli dinamikasına yeni təkan oldu. Siyasi münasibətlər sisteminin xarakterində pozitiv dəyişikliklərə imkan yaratdı. Azərbaycanın beynəlxalq imicinin yüksəlməsində mühüm rol oynadı.

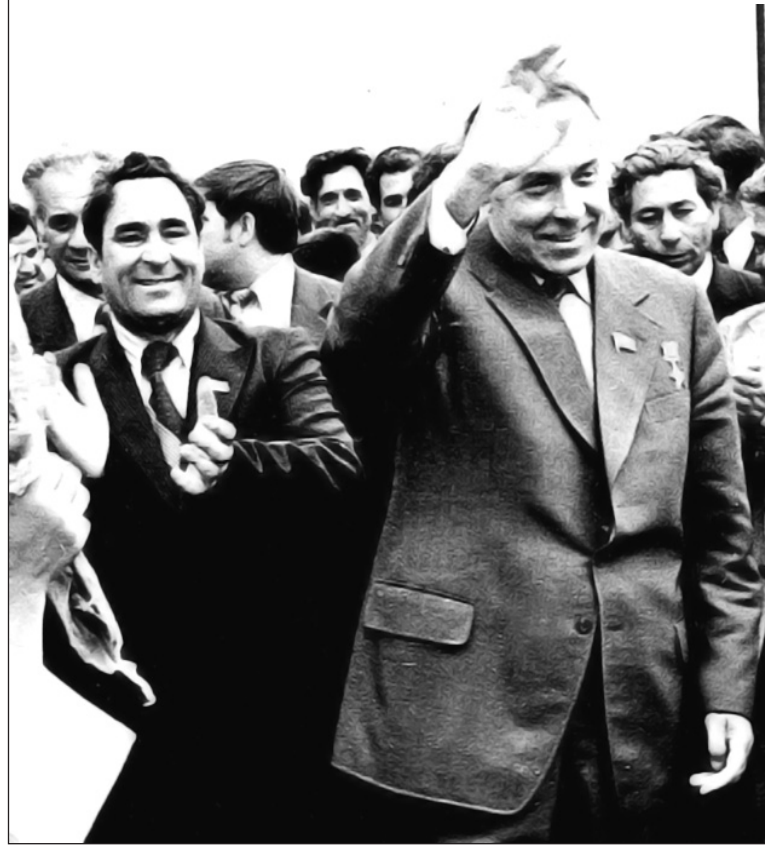
Zaman anlayışı nisbi səciyyə daşıyır. Bu mənada son bir il, əslində, onilliklərə bərabər zaman kəsiyi kimi də dəyərləndirə bilər. Ötən 16 ildə Heydər Əliyev siyasi kursunu əzmlə davam etdirən İlham Əliyev 2018-ci ilin 11 aprel seçkilərindən sonra cəmiyyətin sosial sifarişinə əsaslanan inqilabi, daha genişmiqyaslı islahatların reallaşmasını təmin etdi. Ötən dövrdə uğurla davam etdirilən islahatlar insan amilinin dövlətimizin rəhbərinin siyasətində hər şeydən üstün olduğunu göstərdi. Dövlətin xalqa layiqli xidmət missiyası tam mahiyyəti ilə gerçəkləşmiş oldu.

Vətəndaşların dövlətinə, ən əsası onun rəhbərinə inam və etimad, rəğbəti gücləndi. İctimai rəyə həssas münasibət əsasında bütövlükdə toplumun maraqlarını ifadə edən sosial tədbirlər real həyata vəsiqə aldı. Bəli, son prezident seçkilərindən ötən qısa zamanda cəmiyyət fundamental islahatların daha sürətli davamına şahidlik etdi. Xalqdan növbəti dəfə mandat alan İlham Əliyev bu islahatlara şəxsən müəlliflik edərək xalqın is-

tisnasız etimad ünvanı olduğunu nümayiş etdirdi. Şəhid anasına, sadəcə vətəndaşa doğru, vicdanlı, məsuliyyətli xidmət örnəyi oldu.

Azərbaycanın son illərdəki bö-

təəssübkeşlik hissi yaranan zaman olsa müddətdə çox uğurlara nail olmaq mümkündür. Və elə bu daxili əminliklə də ulu öndər problemlər mənəgenəsində çapalayan

yük uğurları fonunda biz bəzən hər bir yeniliyi, uğuru adi həyat reallığı kimi dəyərləndiririk. Bir zamanlar əlçatmaz olan, xəyal kimi görünən iri layihələrin qısa zamanda reallaşması bizdə artıq heyret doğurmur. Lakin ötən illərə boylandıqca bu həqiqəti də birmənəli etiraf etməli oluruz: müstəqil Azərbaycan son 26 ildə məhz Heydər Əliyev fenomeninin - dahi rəhbərin mükəmməl siyasi ideyaları əsasında müəyyənləşdiriyi yolla inamla irəliləyib, böyük uğurlara imza atıb.

Xoş qismətdən böyük bir siyasi epoxaya şahidlik taleyimə yazılıb: hələ ötən əsrin 60-70-ci illərindən böyük strateq Heydər Əliyevin komandasında çalışmışam. Son bir ildə dövlət rəhbəri İlham Əliyevin reallaşdırdığı islahatları nəzərdən keçirdikcə unudulmaz xatirələr xəyalən məni uzaq olmağan keçmişə - həmin illərə aparır. Yaxşı xatirimdədir, böyük öndər 1969-cu ilin 14 iyulunda respublikaya rəhbər seçildəndən sonra məhz islahatçı ruhla, dəmir əzm və qətiyyətlə islahatlara başlamışdı. Əminliklə deyə bilərik ki, müstəqillik illərində qazandığımız böyük nailiyyətlərin əsası hələ ötən əsrin 70-80-ci illərində qoyulub.

Bu həmin dövr idi ki, Azərbaycan iqtisadi göstəricilərinə görə keçmiş SSRİ respublikalarından geridə qalır, sahibsiz ölkə təəssüratı yaradırdı. İqtisadi cəhətdən tənzümlü dövrünü yaşayan respublikada mənəvi-psixoloji durum da son dərəcə pisləşmişdi. Vəziyyətdən çıxış yolu kimi vətənpərvər və enerjili kadrların - ümummilli liderin Azərbaycanda hakimiyyətə irəli çəkilməsi ümumən xalqımızın taleyində yeni səhifəyə çevrildi.

Xalqına bağlı olan lider çevik təşkilatçı, zamanın nəbzini tuta bilən rəhbər kimi sübut etdi ki, milli

cəmiyyətin özünəinamını bərpa etdi. İlk növbədə milli ruhu məhv etmək təhlükəsindən qorudu, xalqı tarixi keçmişinə qovuşdurdu. İmperiya dövründə millətə vicdanlı, sədaqətli, ləyaqətli xidmətin parlaq nümunələrini yaratdı. 70 illik Sovetlər birliyi dövründə bu imperiya hüduqlarında öz xalqına Heydər Əliyev qədər sədaqətlə, əzmlə xidmət edən ikinci bir rəhbər olmayıb!

Ümummilli lider tez-tez xalq arasına çıxır, sadəcə vətəndaşlarla canlı ünsiyyət yaratmaqla mövcud problemləri, eləcə də dövlət məmurlarının işə münasibətini öyrənirdi. Xüsusən hələ çox tanınmadığı ilk aylarda o, sərbəst qiyafədə dükan-mağazalarda, istehsal müəssisələrində olur, vəziyyətlə yerində maraqlanırdı. Həmin dövrdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon partiya komitələrinə, müxtəlif nazirliklərə rəhbərlik etmiş bir şəxs kimi xüsusi vurğulanıma istərdim ki, Heydər Əliyevin 70-80-ci illərdə məmurlar qarşısında müəyyənləşdirdiyi ən ciddi tələb xalqa layiqli xidmət göstərmək, insanların inamını doğrultmaq idi. Məhz bu keyfiyyəti ilə Heydər Əliyev hələ o illərdə cəmiyyətin mənəvi bütövlüyünə nail olmuşdu.

Əzmlə, ardıcıl olaraq xalq və milli dövlət dəyərlərinə xidmət onun şəxsiyyətinin əsas cizgiləri idi. Bunu biz məmurlardan da israrla tələb edirdi. Ümummilli lider hər zaman deyirdi ki, qabaqcıl kadrlar olmayan xalqın qabaqcıl dövləti ola bilməz. İqtisadiyyatda yaratdığı yeni sənaye sahələri üçün o, keçmiş Sovetlər birliyinin bütün qabaqcıl ali məktəblərində kadrlar yetişdirir, minlərlə gənci respublikadan kənara təhsilə göndərirdi. Həmin kadrlar bu gün də

dövlət quruculuğu prosesinə layiqli töhfələrini verirlər.

Ümummilli lider ruhen də milli insan idi. Azərbaycanın milli-mənəvi dəyərlərinə hədsiz vurğunluğunu elə bu amildə axtarmaq lazım gəlir. "Milli" sözünün ehtiyatla işlədildiyi sovet dövründə də, Naxçıvanda yaşayanda da, müstəqillik dövründə də o, ən böyük azərbaycanlı olduğunu parlaq təcəssüm etdirən mənən zəngin bir sima idi. Dahi öndəri milli dəyərlərimiz, milli varlığımız və tarixi taleyimizlə bağlayan çoxlu möhkəm qırılmaz tellər göstərmək olar. Lakin ulu öndərin ana dilimizdə parlaq və sərrast nitqi onu əbədi olaraq millilik rəmzi kimi anmağımız üçün kifayətdir.

Onun natiqlik məharəti, nitqinin xalqiliyi azərbaycançılığın ən parlaq təcəssümü idi. Bu gün təsəvvür belə etmək çətindir ki, sərbəst işlənen doğma ana dilimiz bir vaxtlar öz varlığını yaşatmaq üçün mücadilələr aparırdı. Bu prosesin önündə isə hər zaman Heydər Əliyev addımlayırdı, ana dilimiz in azadlığı uğrunda iki cəbhədə çalışırdı. Birinci cəbhə onun özünün ana dilində danışması idi. İkinci cəbhə isə qanunverici və rəsmi yollarla dilimizin statusunun artırılması xətti idi. O zamanlar bu mübarizəyə qoşulmaq böyük cəsəret, qətiyyət və ən əsası, vətənə, millətə, onun milli sərvətinə sonsuz məhəbbətin ifadəsi idi.

Ulu öndərin 1969-cu ildə hakimiyyətə gəlişi ilə başlanan milli-ləşmə prosesi, mən deyərdim ki, məhz bu nitqlərin təsiri ilə başladı. Həm də mühümü odur ki, əyalətdə, xalq kütləsinin içində başladı. İnsanlar ulu öndərin ana dilində etdiyi gözəl, ifadəli çıxışlarında, onun dövlətçilik məntiqində, vətənimizi sürətlə qurub qüdrətli dövlətə çevirmək çağırışlarında doğma və müstəqil dövlətimizin ilk sədalarını eşitdilər. Sonralar ulu öndər Bakıdakı məclislərdə də ana dilində danışmaq üçün fürsətlər tapdı. Yaradıcılıq ittifaqlarının, xüsusilə Yazıçılar İttifaqının məclislərində Azərbaycan dilində parlaq çıxışlar etməyə başladı.

Onun rəsmi partiya tədbirlərindəki çıxışları ana dilimizin heç vaxt işlənməmiş siyasi üslubunu yaratdı. Yad dildə danışan dövlət milli ola bilməz. Ona görə ulu öndərin nitqləri onun rəhbərlik etdiyi hakimiyyətə qarşı da doğmalığ hisləri yaradırdı. Dövlət məmurları anlaşırdılar ki, rəhbərimizin yorulmadan qurub yüksəltdiyi Azərbaycan iqtisadiyyatı xalqımızdır və onun dövləti üçündür.

Yazıçı və sənət adamları ilə görüşəndə ulu öndər elmi-ədəbi üslubda danışdı. Ümummilli liderin gözəl nitqi yazıçıları, alimləri, ziyalıları heyran qoyurdu. Bəs bu parlaq nitq qabiliyyəti haradan idi? Əlbəttə ki, genetik yaddaşından gəlirdi. O bu dilin parlaq təcəssümü olan bir mühitdə, sadəcə azərbaycanlı ailəsində formalaşmışdı. Ümummilli liderin canlı ana dilini öz nitqi ilə zintəndirməsi onun bu sahədəki xidmətlərinin bir tərəfi idi. Bu irsin ikinci tərəfi onun rəsmi yolla ana dilimizin statusunu qaldırmaq üçün misilsiz xidmətləri idi. Onlardan ancaq birini xatırlamaq istərdim. 1978-ci ildə Konstitusiya qəbul olunanda Azərbay-

can dilinin dövlət dili kimi göstərilməsi böyük fədakarlıq idi.

O zaman təhlükəli bir nəzəriyyə ortaya atılmışdı: iddia olunurdu ki, guya sovet dövlətində yaşayan bütün insanlar vahid bir millətə - sovet xalqına çevriliblər. Bu, yanlış və milli dillərə, mədəniyyətlərə qarşı yönəlmiş kosmopolit nəzəriyyə idi. Belə vaxtda Heydər Əliyev Elmlər Akademiyasında görkəmli alimlərin iştirakı ilə Konstitusiya layihəsinin müzakirəsini təşkil etdi. Onun verdiyi qeyri-rəsmi istiqamət nəticəsində yığıncaqda Azərbaycan dilinin Konstitusiyada dövlət dili kimi qəbul edilməsi barədə təklif verildi. Milli ziyalı təbəqəsinin bu təklifini Moskva qulaqardına vura bilmədi. Bu qeyddən sonra ana dilini inkişaf etdirmək, bu dildə elmi və bədii yaradıcılığı genişləndirmək, televiziya, mətbuat, kino, teatr quruculuğunda milli dilin tətbiqini gücləndirmək daha asan oldu.

Məhz ulu öndərin birinci hakimiyyəti dövründə xalqımızın tarixi qəhrəmanlıq keçmişini əks etdirən filmlər kino sənətinin əsas mövzusu oldu. "Nəsimi", "Babək", "Dəli Kür" kimi filmlər gəncliyin milli ruhda tərbiyəsində və sonralar kütləvi surətdə müstəqillik hərəkatına qoşulmasında böyük rol oynadı. "İstintaq", "Qanun naminə", "Uşaqlığın son gecəsi" kimi filmlər sovet cəmiyyətinin naqis cəhətlərinin ifşası baxımından əhəmiyyətli idi.

İnamla demək olar ki, 1969-cu ildən etibarən ədəbiyyat və incəsənətimizdə milli cərəyanın yüksəlişi vüsət aldı. Ulu öndər Bəxtiyar Vahabzadə, Xəlil Rza, Məmməd Araz, İsa Hüseynov, Anar kimi milli zəminə bağlı və istedadlı sənətkarları daim himayə edirdi. Belə sənətkarlar isə ədəbiyyatın milli varlığımız, milli dəyərlərimizlə bağlı mövzularını uğurla işləyib inkişaf etdirirdilər.

Ulu öndərin irsinin ayrılmaz bir qanadı onun milli tariximizə qayğısı ilə bağlıdır. Milli keçmişimizi dərinləndirən mənimsəmiş ulu öndər milli dövlət üçün milli tarixin və tarix elminin fundamental əhəmiyyətini gözəl bilirdi. Ona görə Nizami Gəncəvi və Nəsiminin yubileylərinin dünya miqyasında qeyd olunması üçün partiya qərarları verildi. O zaman bu qərarlar inqilabi bir yenilik, cəsəret nümunəsi idi.

Heydər Əliyev Sovet Azərbaycanı tarixində Nəriman Nərimanovla başlanan, Səməd Vurğun, Mirzə İbrahimov, Mir Cəlal, Ziya Bünyadov, Bəxtiyar Vahabzadə, İlyas Əfəndiyev, İsa Hüseynov kimi sırf milli ruhlu və milli ovqatlı şair, yazıçı və alimlərin fəaliyyətini qırılmaz milli xətt sayırdı. Təsədüfi deyil ki, hakimiyyətə gəldiyi vaxtdan ilk böyük yubiley 1970-ci ildə N.Nərimanova və sonradan Səməd Vurğuna həsr edildi. Onların fəaliyyəti və irsi ulu öndər üçün misilsiz dərəcədə qiymətli idi. Ulu öndər Səməd Vurğun yaradıcılığını bilir, əzbərdən ifa etməyi sevirdi. Onun "El bilir ki, sən mənimsən, yurdum, yuvam, məskənim-sən" deyəndə gözələrinin yaşardığı, qəhərləndiyi videokadrları izlədikcə bunun bir daha şahidi oluruq.

N. Nərimanov şəxsiyyəti ulu öndər üçün həm də erməni

(Ardı 4-cü səhifədə).